

FASE 1 IIAB BEHOVSAFDÆKNING

Fundamentet for et attraktivt fællesskab tilgængeligt for flere*

*Grundlæggende indsigter om hjem og bofællesskaber, der kan udgøre grundlag og benspænd for udvikling af fremtidens bofællesskaber

Vi er et strategisk innovationsbureau*

IS IT A BIRD er etableret i 2011 og tæller 25 ansatte. Vi er specialister i at omsætte dyb brugerindsigt til nye forretningsmuligheder. Vi er en blandet gruppe af innovationsnørder, originale tænkere og passionerede praktikere, der alle brænder for menneskecentreret innovation. Vi bor i et nedlagt autoværksted i København og arbejder globalt.

Vi sætter spørgsmålstejn ved alt. Vær klar.

CLARINS

VELUX

Google

IS IT A BIRD

Indhold

1	Indledning: IS IT A BIRDS rolle i eksperimentets fase 1	4
2	At løse det rigtige problem -En beboercentreret tilgang	10
3	5 portrætter, der viser bolig fællesskabets mange facetter	15
4	Grundlæggende behov, som boligfællesskab skal møde	29
5	Fremtidens behov tryktestet af trends i industrien	46
6	Appendiks	50

1.

Indledning: IS IT A BIRDs
rolle i eksperimentets fase 1

Nye stemmer og perspektiver skal inspirere fremtidens fællesskaber

I dette eksperiment ønsker vi at nulstille de nuværende dogmer om, hvordan en 'god bolig' skal være indrettet og udstyret, og vi vil at gøre det i samarbejde med dem, der skal bo i de boliger, vi designer.

Første fase af eksperimentet har behovsafdækning som omdrejningspunkt - både nutidens og fremtidens. Denne rapport indeholder IS IT A BIRDs (IIAB) behovsafdækning på tværs af forskellige eksisterende målgrupper. Her udfoldes grundlæggende behov, der motiverer folk til at flytte i bofællesskab.

Behovsafdækningen dækker både over beboerne i ejer-, andels og almene

bofællesskaber, og inddrager også beboere med kognitive handicap. Sidstnævnte gruppe fungerer som katalysator for, hvad fremtidens inkluderende bofællesskab skal være. Alle skal i tale, også dem der ikke altid råber højt. Ambitionen er, at sikrer at rammerne for fællesskabet ikke kun er for de ressourcestærke, som vil resultere i et ekskluderende og homogent fællesskab - men i stedet et socialt rumligt fællesskab, hvor der er plads til alle.

Behovene er tryktestet på et trendstudie udført af Institut for Fremtidforskning (IFF), hvor nye spørgsmål stilles; hvordan

kommer vi til at imødekomme vores behov i fremtiden?

Næste skridt mod fremtidige

løsninger, indebærer at idegenerere, skitsere, og konceptudvikle, med input fra forskellige potentielle målgrupper. Ved løbende at bevæge os mellem behovsafdækning og løsning, undersøger vi nye koncepter for boligfællesskaber; hvordan kan vi løse forskellige behov for fleksibilitet? Hvad vil fremtidige beboere dele? Hvad indeholder den gode bolig? Hvilke aktiviteter skal fællesarealerne være centreret omkring?

IIAB NØGLESPØRGSMÅL

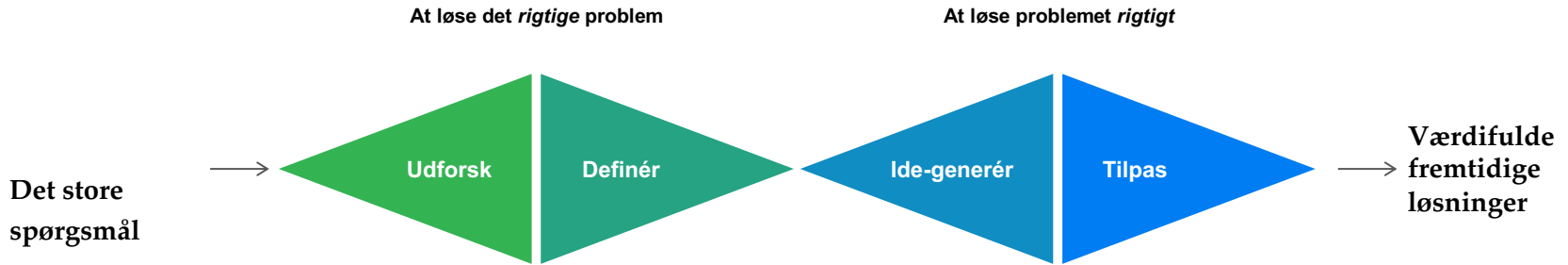
Hvilke grundlæggende behov skal fremtidige boligfællesskaber møde for at gøre dem attraktive og tilgængelige for flere?

Eksperimentet er en iterativ proces, hvor vi lærer af fremtidens beboere undervejs

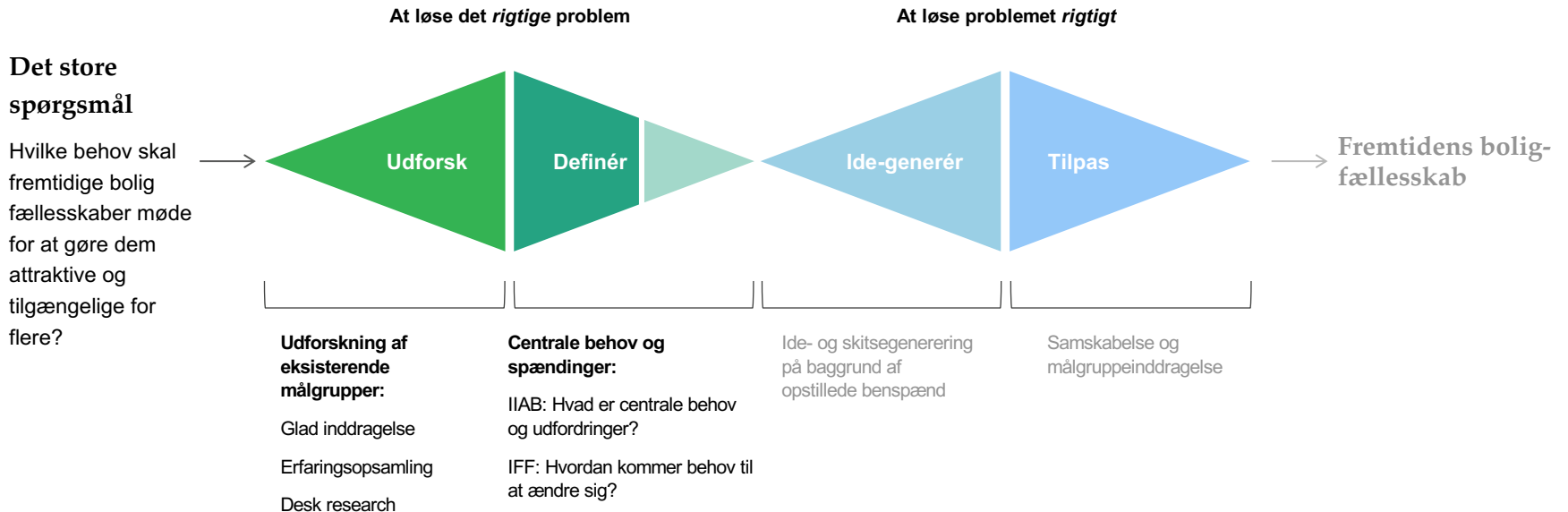
Hos IIAB bruger vi Designtænkningens 'double diamond' som processuel ramme for vores tilgang til at skabe nye værdifulde løsninger. Den sikrer at vi *løser det rigtige problem*, inden

problemet løses rigtigt, samt underbygger den kreative proces, som eksperimenter kræver, ved at veksle mellem at være åben, nysgerrig og undersøgende, og vurderende, kritisk og

løsningsorienteret. Både problem og løsning udvikles med fremtidens beboere for øje, de åbner både vores øjne op for nye ideer og problemstillinger, og spiller en central rolle i validering og tilpasning af nye løsninger.

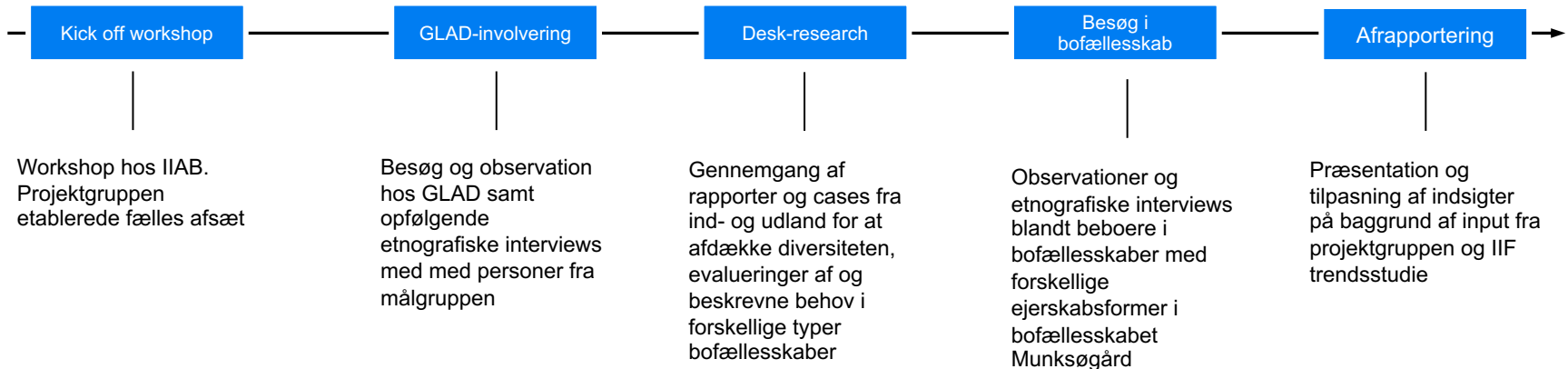
Vi tager en etnografisk tilgang til at forstå grundlæggende behov, motivationer og barrierer til at søge et fremtidigt boligfællesskab

I fase 1 er problemfeltet blevet udfoldet

Formålet med IAB aktiviteter i fase 1 var at gå undersøgende til følgende spørgsmål:

- Hvad er det skabende fællesskab
- Hvad kan vi være fælles om?
- Kan vi skabe noget sammen?
- Hvad søger vi i fællesskabet?
- Hvilken rumlig organisering?
- Stille nye spørgsmål til trend studie og studietur

1.

At løse det rigtige problem -
En beboercentreret tilgang

Vi skal bo tættere og har brug for hinanden

På et overordnet plan arbejder vi i vores eksperiment med centrale samfundsmæssige udfordringer:

- Vi skal **dele flere kvadratmeter** og tage mindre plads, for klimaet og for at der er plads nok til alle
- Selvom de teknologiske muligheder for at være forbundet aldrig har været større **er flere ensomme**
- Levestandarden bliver højere i Danmark, men **udsatte grupper deltager ikke på lige vilkår med resten af befolkningen – De fortjener bedre forhold** på lige vilkår med os andre

Lad os dele! Lad os tilbyde nye boformer! Lad os udnytte naturens potentialer! Lad os redefinere den attraktive bolig!

...Lad os skabe fremtidens fællesskab, der er attraktive og tilgængelige for flere!

PROBLEMSTILLING PÅ
SAMFUNDSNIVEAU

Tre niveauer af behov for at skabe attraktive og tilgængelige fællesskaber

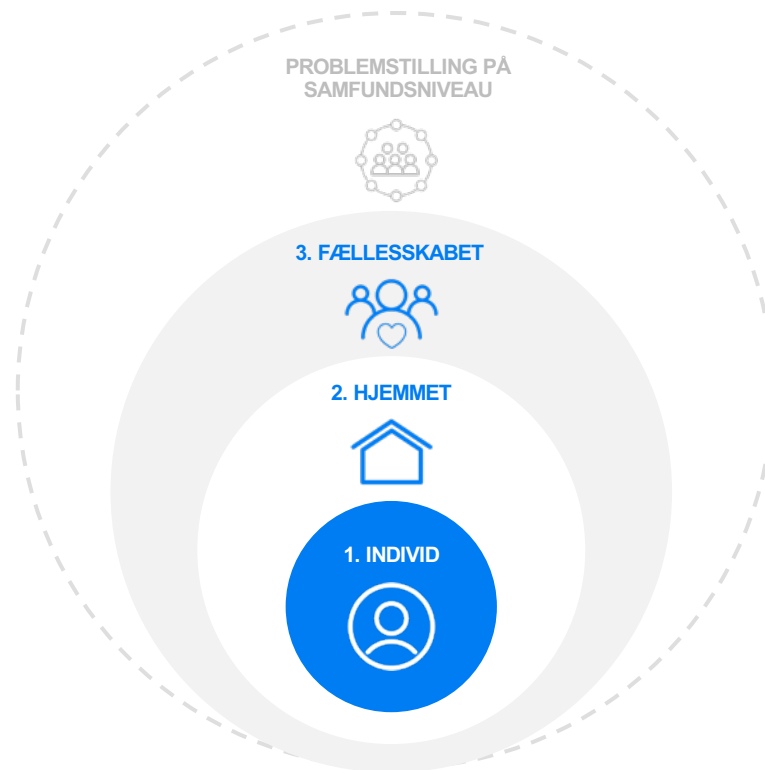
Med en beboercentreret tilgang operationaliserer vi den overordnede problemstilling og sætter det levede liv i centrum for nye løsninger.

Gennem desk research og etnografiske interviews, samt efterfølgende mønstergenkendelse har vi identificeret tre niveauer for generelle behov på tværs af de specifikke eksempler og cases. Behovene peger mod, hvad der udgør eller kunne udgøre centrale motivationer for at engagere sig i fremtidige bofællesskaber, men agerer også barrierer, hvis nye boligløsninger ikke opfylder dem. Behovene skal derfor have en central plads i inddragelsesprocesser, samt fysiske og organisatoriske rammer.

1. Behov som individ - Hvad har man brug for som menneske og individ?

2. Behov til hjemmet - Hvad betyder det at føle sig hjemme, og hvad skal hjemmet kunne?

3. Behov i fællesskabet - Hvilke behov mødes af fællesskabet, og hvad skal der til for at føle sig en del af et?

Vi identificerer muligheder, barrierer og synergi på tværs af forskellige behov

GLAD Glad-målgruppen

Personer med funktionsvariationer er i dag institutionaliseret og har væsentlige andre erfaringer med bofællesskaber end nuværende beboere. Vi bruger Glad-målgruppen som katalysator for at undersøge potentialet for nye bofællesskaber.

Erfaringsindsamling

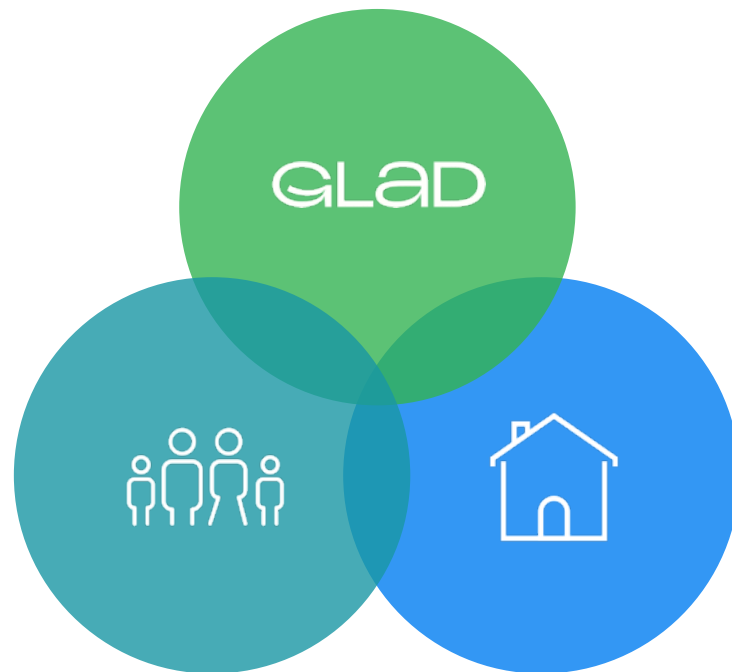
Forventninger og behov påvirker beboeres erfaringer med bofællesskaber. Gennem rapporter, samt rundvisning og interviews i eksisterende bofællesskaber, konkretiserer vi spændet mellem idealer og realitet for at operationalisere udfordringer, som fremtidens boligfællesskaber kan løse.

Best practice eksempler

Gennem desk-research undersøger vi, hvilke konkrete løsninger på fysiske rammer, organisering og involvering, man kan lade sig inspirere af, når man skal lave bofællesskaber på tværs af forskellige målgrupper.

Omfang og kilder findes i appendiks.

Vores leverancer rammesætter og operationaliserer problemfeltet

6 portrætter eksemplificerer og konkretiserer

Vi har udviklet seks portrætter, der er anonymiserede beskrivelser af udvalgte personer fra vores etnografiske research. Her er centrale aspekter af deres hverdagsliv er fremhævet for at eksemplificere, hvordan de oplever behov som individ, i hjemmet og som en del af fællesskabet.

Grundlæggende behov på tværs operationaliserer problemfeltet

De grundlæggende behov er identificeret på tværs af etnografisk undersøgelse og desk research, og operationaliserer udfordringen, så vi kan begynde at tænke i nye løsninger

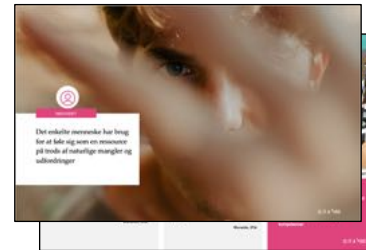
Framework for tryktest på IFF trends og inspirationsspørgsmål

På baggrund af IFF trendundersøgelse og input fra workshop i projektgruppen, har vi opstillet et framework for at arbejde videre med indsigter og trends. Frameworket indeholder eksempler, men skal videreudvikles i projektgruppen.

6 PORTRÆTTER

GRUNDLÆGGENDE BEHOV

FRAMEWORK FOR TRYKTEST PÅ TRENDS

3.

5 portrætter, der viser
fællesskabets mange facetter

6 portrætter konkretiserer væsentlige behov for forskellige eksisterende målgrupper

I det følgende kapitel bliver 6 portrætter udfoldet. Portræterne er baseret på et etnografisk studie af personers hverdagsoplevelser med at bo i forskellige former for fællesskaber.

De anonymiserede beskrivelser af hverdagslivet giver en nuanceret forståelse af hverdagen i bofællesskaber og supplerer dermed de idealer, der ofte er fokus på i visionsbeskrivelser og salgsmateriale. Hvis nye fællesskabsløsninger skal blive succesfulde nu og i fremtiden er det nødvendigt at tage de liv der bliver levet, i betragtning, når nye løsninger skal udvikles.

De 6 portrætter udfolder personernes behov på tre niveauer, hvorigennem behov og udfordringer i forbindelse med at bo i fællesskab med andre konkretiseres; Behov som individ, i hjemmet og til fællesskabet.

PORTRÆT 1 UD AF 6
Sebastian i slut 20'erne

Sebastian er i dobbeltløst, hvor han er blevet ansat af kommunen for snart 3 år siden. Til dagligt arbejder han med OLAD for sig selv. I vedkommendes boligudsigt oplever han ansættelse og manglende fællesskab.

En typisk hverdag
Min morgen starter stille og roligt inden jeg møder på arbejde. Hvor jeg beskæftiger mig med medier og oplysningsarbejde. På vej hjem tager jeg turk, smoothies, og alene bruger jeg mine 15 minutter sammen med mig selv og mig selv. Det ville være hyggeligt at have én af disse hverdage med.

Personlige behov
Afskillelse af arbejds- og privatliv giver mig mere overskud.
Jeg synes rigtig godt i mit arbejde, og derfor tror jeg, at det er væsentligt at tilbyde, at mit arbejde og min fritid er to forskellige ting. Det er meget vigtigt for mig, at jeg kan performe mere energi. Det giver mig brændstof, og det er vigtigt for mig, at der er en god balance mellem arbejde og fritid. Så når jeg er hjemme, skal jeg kunne slappe af.

Behov i hjemmet
Mit hjem skal kunne rumme samvær. Jeg blev født for billigt, og er derfor økonomisk bevidst, så har jeg en del hjælpemidler. Et ekstra rum til mine hjælpemidler ville være godt. I går blev fyldt de i søvnløshed, hvor jeg også har en dobbelt seng. Jeg kunne godt have en mindre seng, men det er bare vigtigt for mig, når jeg bor alene og er vakt, så have en dobbelt seng, men når man sover i søvnløshed, men når man sover i søvnløshed, og man har stillet en mindre seng, så kan man ikke sove i en trekvart seng.

Behov i fællesskabet
Bleat vider, som fx hvor naboen kommer fra, er vigtigt for at føle at man er en del af et fællesskab.
Jeg ved ikke, hvor de mennesker, som bor her sammen med mig, kommer fra eller om de har et arbejde, hvilket det er blevet her i bofællesskabet.

IS IT A 3IRD

Grundlæggende informationer

Målgruppe; Glad involvering eller fra erfaringsopsamling

Beskrivelse af hverdagen

Behov udfoldet på tre niveauer; som individ, i hjemmet og til fællesskabet.

Sebastian i slut 20'erne

Sebastian bor i bofællesskab. Her er han blevet anbragt af kommunen for 3 år siden. Han arbejder hos GLAD TV og radio. I sin nuværende boligsituation oplever han ensomhed, da han ikke kender sine naboer og manglende plads til at drømme om en fremtid med en partner.

”

Jeg kommer tit på det nærliggende kaffested, jeg har et klippekort til stedet og de kender mig, så når jeg kommer laver de min cafe latte med to stykker chokolade på siden, og så komme ned med den til mig ved bordet.

En typisk hverdag

Min morgen starter stille og roligt inden jeg møder på arbejde, hvor jeg beskæftiger mig med medier og oplysningsarbejde. På vej hjem tager jeg forbi fitness, og ellers bruger jeg mine aftener hjemme alene, hvor jeg lader op og slapper af. Det ville være hyggeligt at have én af dele hverdagen med.

Behov som individ

Adskillelse af arbejdsliv og privatliv giver mig mere overskud.

Jeg trives rigtig godt i mit arbejde, og dertil tror jeg, at det er væsentligt at tilføje, at mit arbejde og min fritid er to forskellige ting. **Det er meget vigtigt for mig, at jeg kan portionsanrette min energi og også have tid til at lade op.** Det giver mig livskvalitet, at der er en god balance mellem arbejde og fritid. Så når jeg er hjemme, skal jeg kunne slappe af.

Behov i hjemmet

Mit hjem skal kunne rumme samvær på trods af at hjælpemidler tager plads

Jeg blev født for tidligt, og er derfor spastisk lammet, så **jeg har en del hjælpemidler. Et ekstra rum til mine hjælpemidler ville være rart.** Lige nu fylder de i soveværelset, hvor jeg også har en dobbeltseng. Jeg kunne godt have en mindre seng, men det er bare vigtigt for mig, når jeg bor alene og er voksen, at have en dobbeltseng, men når man i forvejen er kørestolsbruger, og man får slæbt en veninde hjem, så kan man ikke sove i en trekvartseng.

Behov til fællesskabet

Jeg skal have et indtryk af mine naboers personlighed for at føle at man er en del af et fællesskab

Jeg ved ikke, **hvor de mennesker**, som bor her sammen med mig, **kommer fra eller om de har et kæledyr**, hvilket det er tilladt her i bofællesskabet.

Sebastians bofællesskab består af et lejlighedskompleks med separate lejligheder på 60 kvm. Her bor både folk med og uden funktionsnedsættelse. Lejlighederne har tekøkken og bad. Derudover er der fællesareal i form af fælles køkken.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

Personligt kunne jeg jo godt helt undvære min altan og så få nogle kvadratmeter ekstra, fordi den er i forlængelse af min stue og stuen kunne godt have været en større. Jeg kører alligevel udenfor for at have natur så pladsen er bare spild.

”

Bygherrerne og kommunen ville lave en café i bunden af bygning, som både skulle være et socialt rum og også være bæredygtig, jeg kan oplyse, at det ikke er sket endnu. Køkkenet dernede er for lille, så ingen vil leje sig ind i det.

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

Det er problematisk med pladsen, og mit køkken er meget lille sammenlignet med noget, der kunne fungere som et køkkenalrum eller et samtalekøkken. Man kan ikke være to til at lave mad der, så det er mere praktisk end hyggeligt.

”

På tagterrassen kan man være social om sommeren - men bedene var lidt problematiske, fordi de var plan med underlaget, så kørestole kørte i. Jeg ved heller ikke helt, hvad jeg skulle lave deroppe, det er mest rygerne, der bruger det.

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Jeg har heldigvis to store vinduer i min lejlighed, så jeg kan lave gennemtræk. Det kan man ikke i de mindre lejligheder.

”

Lejligheden er 60 kvm, men kun 49 er faktisk beboelse. Jeg har en altan, men jeg bruger den ikke, så lige har jeg stillet nogle af hjælpemidlerne derud, for den opbevaringsplads mangler jeg.

”

Hvis man bor to sammen, så ville der ikke være plads til, at man kunne trække sig og være alene. Så lejligheden er egentlig ikke egnet til det, og det savner jeg.

Isabel og Ervin bor i egen lejlighed, som de har fået tildelt af kommunen for 2 år siden. De arbejder til daglig på TV Glad og i Glad Teater. De har tidligere erfaringer med at bo i bofællesskab med pædagogisk personale tilknyttet.

”

Det kan skabe tryghed at have mennesker omkring sig, der kan hjælpe, og hvor man kan finde ud af ting sammen. Jeg har tidligere haft mennesker, der fungerede som pædagogisk støtte, så fandt vi sammen ud af tingene. Fx at sortere mit tøj i vask, så mit hvide tøj ikke ender med at blive lyserødt i vask.

Ervin

En typisk hverdag

Vi arbejder på samme arbejdsplads, hvor jeg arbejder med medier, og Heidi arbejder som skuespiller. Min partner er drevet af **personlig udvikling**, som hun opsøger gennem **forskellige roller**, og **jeg brænder for at oplyse folk med funktionsvariationer om deres rettigheder**. Når vi kommer hjem, så laver Isabel mad og ordner mange af de praktiske ting, og Ervin slapper af.

Behov som individ

Vi indtager roller, der understøtter, hvad vi hver især er gode til.

Vi bor i vores egen lejlighed, og vi vil have lov til at leve vores eget liv, og træffe vores egne valg. Vi er voksne mennesker. Vi gør hver især det, vi er gode til; Isabel er god til det huslige, og Ervin tager sig af regnskabet.

Behov i hjemmet

Køkkenet som rum bliver et udtryk for min selvstændighed

Isabel: Jeg bruger rigtig meget tid i mit køkken. Jeg elsker at lave mad, og jeg tager mig også at alt det tilhørende praktisk som at handle og rydde op bagefter. Det er vigtigt for mig, at jeg selv har ansvar og kontrol over mine valg, og det har jeg i mit køkken.

Behov til fællesskabet

Jeg er ikke mit handicap, så derfor skal det ikke fylde mere end højest nødvendigt i min relation til andre

På GLAD bliver man ikke set som handikappet først, men som menneske. Jeg er med i fællesskabet, og alle er lige. Det ville jeg ønske at alle havde mulighed for at opleve.

Hjælp fra pædagoger er vigtigt at få i det omfang, man har brug for det – formålet skal være at støtte og vejlede, men vigtigst af alt, så skal der grines.

Ervin og Isabel associerer konceptet bofællesskab med de institutionaliserede rammer, de tidligere har boet i, hvor der var pædagogisk personale tilknyttet. Her oplevede de følelsen af umyndiggørelse og manglende selvbestemmelse.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

Mit yndlingssted i lejligheden er min seng i soveværelset. Der er noget rart ved, at jeg kan ligge mig derind om aftenen. Så ved jeg ligesom at dagen er afsluttet, og der ikke er mere, som jeg skal forholde mig til eller gøre.

Ervin

”

I det bofællesskab jeg boede i tidligere, kunne det ske, at jeg havde min kæreste på besøg, og hvis vi havde glemt at låse døren, kom pædagogen ind, uden at jeg havde givet lov til det. Det var meget grænseoverskridende for mig.

Isabel

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

I det tidligere bofællesskab, jeg boede i, var der en kæmpe metaldør imellem os med handicap og hjælperne. Det var tydeligt, at når de var bag den dør, så måtte vi hverken kunne høre eller se dem. De var derinde hver gang de ikke "passede" os. Adskillelsen gjorde at jeg følte mig anderledes.

Ervin

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Da jeg er dårligt gående, så har jeg hjælpemidler til at hjælpe mig med det. Dem skal der også være plads til.

Ervin

”

I mit tidligere bofællesskab sagde pædagogerne: "Når man bor i bofællesskab som handicappet, så kan man ikke tage stilling til alting selv", og der blev jeg sur, fordi ja, jeg har et handicap, og det er grunden til at jeg bor her, men derudover betyder det ikke, at jeg ikke selv kan tage beslutninger.

Isabel

Andre oplevelser af at bo i bofællesskab

Følgende er en opsummering af mindre indblik, vi har fået, af seks GLAD-beboeres oplevelse af deres nuværende boligsituation og hverdag.

”

Jeg bor på et bosted, hvor jeg har mit eget værelse, der ikke er så stort, og så er der fællesbad og fælleskøkken, som jeg deler med to andre piger.

En typisk hverdag

”Jamen nu er jeg jo på arbejde, og det er jeg indtil kl 13.30. Herefter tager jeg hjem. I aften er der dog klub, så der skal jeg ned og være sammen med en masse andre. Vi laver forskellige ting i klubben, fx spiller vi spil sammen. Ellers kan jeg også rigtig godt lide at se fjernsyn.”

Behov som individ

Et fællesområde gør, at jeg selv kan vælge, hvornår jeg vil være social

”Jeg nyder at være omringet af mennesker, når jeg selv vælger det. Derfor er det rart, at der er et fællesområde, hvor jeg kan mødes med andre, og vi kan se fjernsyn sammen.”

Behov i hjemmet

Et hjem for mig er, hvor jeg kan trække mig tilbage og være mig selv

”Jeg føler, at mit værelse er meget småt, og jeg ville ønske, at det var større, da der ikke er plads til, at jeg både kan have et lille område, der fungerer som mit soveværelse med seng og sengebord, og samtidig have min sofa og mit tv. Derudover så ville jeg også ønske, at jeg havde mit eget bad.”

Behov til fællesskabet

Ro og tryghed er vigtigt for, at jeg har det godt der, hvor jeg bor

”Der er rigtig meget larm om natten der, hvor jeg bor nu. Der bor nogle ubehagelige mennesker, og vi har meget lidt personale, så jeg er rigtig bange om natten. Jeg har to veninder her. Vi tre prøver at passe på hinanden, så jeg kan gå hen til dem, hvis jeg føler mig utryg.”

Andre oplevelser af at bo i bofællesskab

De seks GLAD beboeres boligsituation afspejler et generelt billede, som stod frem, når vi snakkede med personer i GLAD målgruppen; mange bor i forskellige former for bofællesskaber og bosteder, hvor relationer til andre er en hjælp i hverdagen, men en meget lav følelse af indflydelse.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

Ved nedsat syn betyder belysning i det offentlige rum enormt meget for om jeg kan begå mig udenfor, fordi det kan være for forstyrrende for mit syn.

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

I fællesområderne kan man være sammen med andre fra bostedet, og vi kan se fjernsyn sammen. Der kan jeg ret godt lide at komme, når jeg ikke vil være på mit værelse.

”

Jeg bor lige nu i en alder af 30 år i underetagen ved mine forældre, så vi deler bad og køkken, og så har jeg mit eget store værelse, men vi arbejder på, at jeg skal flytte hjemmefra og flytte i mit eget.

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Jeg bor på et bosted, hvor jeg har et værelse, der ikke er så stort, hvor der er en lille gang og et lille toilet. På værelset har jeg en seng, et sofabord og et tv, hvor jeg under tv'et har en Blu-ray afspiller, som står i en reol. Jeg har også et køleskab derinde på værelset og så er der fælles køkken og fælles bad med to andre piger. Jeg ville ønske at værelserne var større, at jeg havde mit eget bad og at der ikke var så lydt.

”

Jeg forbinder tryghed med, at der er ro og stilhed, så ingen høje eller skræmmende lyde, der kan påvirke mig.

Elisabeth i start 30'erne

Elisabeth bor i bofællesskab sammen med sin kæreste og hans 2 døtre. Hun flyttede i bofællesskab for at lære nogle praktiske håndværk og en anden livsstil end i byen, men oplever også at sameksistens og mødet mellem forskelligheder kan skabe udfordringer.

”

Jeg havde en dag, hvor jeg skrev ud om der var nogle, der havde nogle Panodiler, og da jeg åbnede min fordør, lå der en helt stak, så hjælpen er lige uden for døren. Der er noget fint i, at man veksler mellem naboskab og dét bare at sameksistere.

Elisabeth

En typisk hverdag

Jeg arbejder noget af tiden som projektleder i det offentlige og resten af tiden som selvstændig. Så min hverdag er derfor ikke så rutinepræget. Den struktureres dog af, at jeg bor sammen med min kæreste og hans to teenagedøtre, så der skal smøres madpakker, og de skal i skole.

Behov som individ

Mit personlige udvikling er vigtig for mit bidrag til fællesskabet

Jeg minder nogle gange mig selv om, hvorfor jeg gerne ville flytte i et bofællesskab; for at være tættere på naturen, lære at bruge mine hænder og have en køkkenhave. Det er godt at minde mig selv om det, så jeg ikke også herhjemme sidder med ansvar for mails, møder og referater bare fordi, det er det jeg er god til – jeg er projektleder på mit arbejde, det vil jeg ikke også være hjemme.

Behov i hjemmet

Vores hjem skal rumme samvær og mulighed for at trække sig tilbage

Vi bor 4 mennesker på meget lidt plads, så vi har bygget en ekstra væg, så min kæreste og jeg har et rum at sove i. De uger hvor vi er 4 herhjemme, er det meget svært at få et stille øjeblik, fordi det er så lyd.

Behov til fællesskabet

Forskelligheder i et fællesskab kan også udgøre styrken

I vores bo-gruppe investerer vi meget tid i fællesskabet; vi mødes hver tredje uge til bo-gruppemøde og har fælles aktiviteter, såsom yoga og madlavning.

Det er sundt igennem de aktiviteter at træne sin evne til at se det hele menneske og rumme både gode og dårlige sider. Det kan for eksempel godt være, at en beboer altid brokker sig på bo-gruppemødet, men det kan også være ham der laver et bål og tager guitaren frem.

Elisabeth i start 30'erne

Elisabeths bofællesskab består af flere typer ejerformer. Hun bor selv i en ungdomsgruppe og boligen er en almen lejlighed, hvor der er trængt med plads. Ligeledes har ungdoms-bo-gruppen også de mindste fællesarealer til det største antal mennesker, sammenlignet med andre bo-grupper.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

Vi har en sofa i fællesrummet, som kvinderne her bruger under amnestop. Deres lejligheder er for små til at gemme sig for børnene, så de sover i fællesrummet i stedet.

”

Udearealerne fungerer ligesom fælleshuset som en forlængelse af vores hjem. De er meget uundværlige, fordi vi bor på så lidt plads.

”

I 'almen' har vi det mindste fælleshus, og det er også det mindst istandsatte, men det er noget vi snakker med boligselskabet om. Vi er også flest mennesker; 30 voksne og så utallige børn.

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

Til store arrangementer låner vi fælleshuset ovre i ejer, hvor vi kan være, og hvor der er meget bedre faciliteter end her.

”

Vi er organiseret omkring bo-gruppen og under det arbejdsgrupper. Det er en krævende demokratisk proces og kan blive udfordret yderligere, hvis vi ikke alle er repræsenteret, hvis vi ikke kan blive enige eller møder bliver udskudt. Men den demokratiske beslutningsproces er nødvendig.

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Vi har bygget en væg i vores hjem for at få ekstra værelse i huset, så vi havde et soveværelse for os selv uden børnene. Vi bor lige nu fire mennesker på 70 kvm.

”

Vi har nogle grundlæggende værdier her i bofællesskabet omkring bæredygtighed og økologi, som vi er fælles om. Jeg synes, det er vigtigt at blive ved med at være progressive og forgangsfolk i forhold til klima og bæredygtighed, så det ikke bare bliver "jaja, vi bor i et økologisk fællesskab, det er da godt nok", men også tvinger sig selv til at tage mere aktiv stilling. Det er derfor, jeg er flyttet ind.

Anna arbejder til daglig som senior manager. Hun bor i bofællesskabets senior-bo-gruppe og oplever, at mangel og svækkede fysiske kundskaber og anerkendelse af samme blandt hendes medboere er centrale udfordringer.

”

Når man har en introvert side, er det utroligt belejligt, at fællesskabet er lige uden for døren. Det er sundt for os alle sammen.

Anna

En typisk hverdag

De sidste 2 ½ måned har jeg været sygemeldt på grund af mit knæ, men til daglig arbejder jeg i en biokemisk virksomhed, hvor jeg er senior environment safety manager, og jeg har cirka en 50 timers arbejdsuge, så det er det meget at min tid går med. Ellers så ser jeg mine veninder, og så har jeg jo min hund, der holder mig med selskab.

Behov som individ

Mine personlige interesser og værdier er styrende for, hvordan jeg vælger at leve mit liv.

Jeg er enormt drevet af bæredygtighed og økologi, og jeg tror på bæredygtighed i ordets bredeste forstand, for eksempel også; hvordan kan vi mennesker genoplade batteriet, når vi er flade?

Behov i hjemmet

At flytte sit hjem fra et sted til et andet er et udtryk for en begyndende overgang i livet

Jeg har ikke brug for særlig meget plads, når det bare er mig og min hund. Jeg har jo ikke nogle hjemmeboende børn længere.

Behov til fællesskabet

Tid bliver en ressource, der forhandles. Det kan være en potentiel konflikt

Jeg er et ungt bidrag til senior-bo-gruppen, og det er svært for mig at passe ind i den måde som fællesskabet kræver at jeg skal passe ind. Jeg kan ikke være med på arbejdsdag en tirsdag formiddag. Der arbejder jeg. Så på den måde passer jeg ikke ind i det kulturelle og sociale fællesskab, men strukturelt er jeg i aldersgruppen 50-66, så jeg kan søge ind. Derfor tror jeg også at fællesskabet bliver mere dynamisk ved, at der kommer flere yngre beboere ind fra nu af.

Annas bofællesskab består af flere typer ejerformer. Anna er med i seniorbogruppen, hvor hun har købt en andelslejlighed.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

Vi har et stort fælleshus med køkken og badeværelse og et gæsteværelse og et ekstra værelse, men det er meget upersonligt og kedeligt.

”

Vi har et lille værksted omme bag ved fælleshuset, som er godt – det kan vi alle sammen bruge.

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

Vi i 'senior', passer køkkenhaven en dag om ugen, det har vi til fælles.

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Her er tænkt bæredygtighed og alternative byggeformer ind i måden at bygge på. Man bruger linolie til at male med og udbrændte mursten til væggene, isolationen er papiruld. Det var det, der gjorde bofællesskabet tiltalende for mig.

”

Vi har små lejligheder med køkken og stue og så soveværelse og bad, så det er perfekt til mig og min hund. Ikke for meget plads.

Ellen & Riccardo i midt 50'erne

Ellen og Riccardo bor i bofællesskab og fortæller med stolthed, hvordan de som fællesskab forsøger at imødekomme udfordringen om manglende tid ved effektivisering, struktur og klar rollefordeling.

”

For os er det sociale det tiltalende, herefter kommer økologi, men hvis der fx kun er almindelig tomater nede i Brugsen, når vi handler, så køber vi bare dem.

Ellen

En typisk hverdag

Riccardo: ”Jeg arbejder hjemmefra som selvstændig IT-konsulent, og min kone underviser på universitetet i Kristianstad, så ca. 1/3 af året er hun i bofællesskabet, og dyrker de venskaber som vi har her.”

Behov som individ

Den fællesdrøm var bofællesskabet, der skulle være ordentlig organiseret og socialt.

Ellen: Jeg kan huske, at Riccardos drøm om et bofællesskab, var det der gjorde, at jeg tænkte han var interessant, dengang vi mødtes. Derudover så var det tiltalende, at vi i oprettelsen af bofællesskabet havde både en advokat og en byggerådgiver tilknyttet; det var økonomisk gennemtænkt, gennemskueligt og transparent.

Behov i hjemmet

Vores hus bærer præg af behovene, som vi havde som børnefamilie.

Da vi flyttede ind for 20 år siden, var det fordi vores familie voksede. Nu har vi ikke flere hjemmeboende børn og rigtig meget plads. Vi burde nok flytte, men vi har bygget huset, og vi er vokset som familie med de her mennesker. Det vigtigste ved huset er udsigten udover markerne.

Behov til fællesskabet

Den moderne familie har mere fokus på tid end penge

For os er det ikke pengene, der er en begrænsning. Hvis det er en god investering, så betaler vi gerne ekstra for den. Vi er strukturerede og systematiske i vores tilgang til aktiviteter og gøremål, og det har i de 20 år, vi har boet her, fungeret rigtig godt for os og passer til vores hverdag. Hverdagen har båret præg af, at vi har været en familie på 4 med fuldtidsarbejde, skole og fritidsaktiviteter.

Ellen & Riccardo i midt 50'erne

Ellen og Riccardos bofællesskab består af flere typer ejerformer. De er selv en del af det de kalder 'ejergruppen', som består af stedets ejerboliger. Her bor mest andre familier, og de er den bo-gruppe, der har størst boliger og de største fællesarealer.

FYSISKE OG ORGANISATORISKE RAMMER

OFFENTLIG/PRIVAT

”

I fælleshuset har vi store fællesområder, industrikøkken, gæsteværelse, vaskerum og opbevaring.

”

Kerneboligen (Som består af stuen, køkken, badeværelse, gang og soveværelse) kunne sagtens være det faste for os, og så kunne ekstra værelser og arealer til- og fravælges.

NABOSKABER OG FÆLLESSKABER

”

Vi har snakket med naboen om at bytte hus, men de havde ikke råd.

DET ATTRAKTIVE HJEM

”

Vi bor på 140 kvm, men bruger slet ikke al den plads.

”

Vi har et 17 kvm kontor lige derinde, som lige nu bare er et pulterkammer.

4.

Udfoldelse af generelle
behov på 3 niveauer

Tværgående udfordringer, når grundlæggende behov skal mødes

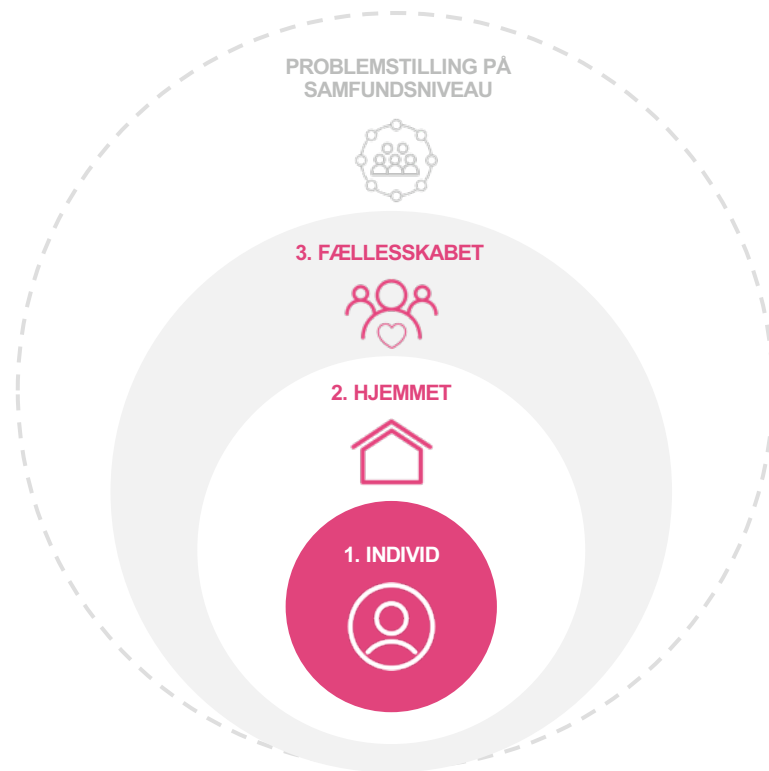
På tværs af etnografisk research og desk-research har vi identificeret tværgående behov, der kommer til udtryk på forskellige måder i nuværende boligkonstellationer. I fremtiden vil teknologisk udvikling, nye boligkoncepter og byggetekniske tiltag, samt nytænkende organisatoriske rammer møde behovene på nye måder.

Vi udfolder tre grundlæggende behov for hvert af de 3 niveauer og beskriver de potentielle udfordringer. Hvert behov eksemplificeres med citater og cases.

1. BEHOV SOM INDIVID - Hvad har man brug for som menneske og individ?

2. BEHOV TIL HJEMMET - Hvad betyder det at føle sig hjemme, og hvad skal hjemmet kunne?

3. BEHOV I FÆLLESSKABET - Hvilke behov mødes af fællesskabet, og hvad skal der til for at føle sig en del af et?

INDIVIDET

Det enkelte menneske har brug for at føle sig som en ressource på trods af naturlige mangler og udfordringer

BEHOV

EMPIRISKE EKSEMPLER

1

At blive betragtet, som et menneske, der har værdi, ved at blive mødt med en forventning om at man kan bidrage

"Voksne med handicap kan være hårde negle at begive sig ud med, hvis man ikke anerkender os."

Sebastian, Glad-involvering

"I vores bo-gruppe har vi udførlige lister over, hvem der har ansvar for hvad. Der er alt fra ansvar for aflæsning af el til planlægning af fester."

Riccardo, Erfaringsopsamling

2

At have brug for et helle, hvor man ikke skal præstere og i stedet kan lade op

"Når jeg kommer hjem, ligger jeg mig i sengen. Der ved jeg, at jeg er færdig og jeg ikke skal gøre mere i dag."

Ervin, Glad-involvering

"Der er noget smukt i at leve sammen med andre mennesker, og når man er en introvert person, så er det sundt at have fællesskabet lige udenfor døren, som man så kan vælge til eller fra."

Anna, Erfaringsopsamling

3

At få hjælp i hverdagen, der hvor man selv er udfordret, hvad enten det er på tid eller kompetence

Jeg gik på en skole, hvor mine pædagoger hjalp mig med ting, som jeg havde svært ved, fx at vaske tøj, men det var igennem spas og leg, hvilket var motiverende og gjorde, at jeg rent faktiske lærte noget.

Ervin, Glad-involvering

"I bofællesskabet havde vi tidligere samme behov og udfordringer, som vi kunne løfte i fællesskab: Rigtig mange af os havde alle små børn, og vi kunne hjælpe hinanden. Det gjorde hverdagen lettere for alle."

Ellen, erfaringsopsamling

Vores samfund anerkender produktivitet, og jeg vil gerne bidrage

BEHOV: For at føle os værdifulde som individer, har mennesker et behov for at blive mødt med en forventning om, at man har noget at byde på, som andre også kan få gavn af. For eksempel ved at have mulighed for at producere eller lære noget, samt at have konkrete ansvarsområder. Ansvarsområder kan variere fra det, der skal løses som fx rengøring og vedligehold til det ekstra, som fx at lære noget videre eller tage initiativ til en aktivitet.

GLAD INVOLVERING

Voksne med handicap kan være hårde negle at begive sig ud med, hvis man ikke anerkender os.

Sebastian, 29år

UDFORDRING: Når rigide regler eller forkerte antagelser for, hvad den enkelte kan bidrage med, sætter rammerne for, måden at bidrage på, bliver udfaldet ofte at forskellighed blandt mennesker bliver en udfordring. Et eksempel er, når personer med funktionsvariationer oplever at blive talt ned til eller ikke anerkendt og taget seriøst som voksne mennesker, og der derfor ikke bliver forventet noget af dem i forhold til bidrag.

ERFARINGSOPSAMLING

I vores boggruppe har vi udførlige lister over, hvem der har ansvar for hvad. Der er alt fra ansvar for aflæsning af el til planlægning af fester.

Riccardo, 57år

CASE EKSEMPEL

Case: Able community – USA

Et bofællesskab med et mix af personer med og uden funktionsnedsættelse. Stedet er designet ud fra principper om 'Universelt Design', hvor alt kan bruges af alle uanset alder, funktionsnedsættelse eller kompetencer. Baseline er derfor at alle kan begå sig.

Jeg skal have mulighed for at koble af og bare være til

BEHOV: Som modvægt til forrige behov har mennesker i dagligdagen også brug for at finde åndehuller, hvor de kan være noget for sig selv uden at skulle forholde sig til alle mulige andre ting. Det er vigtigt at have mulighed for at kunne slappe af og bare være til. Her spiller hjemmet og hjemlige rammer en særlig rolle og er forbundet med et helle til afslapning og afkobling.

GLAD INVOLVERING

Når jeg kommer hjem, ligger jeg mig i sengen. Der ved jeg, at jeg er færdig og jeg ikke skal gøre mere i dag.

Ervin, 34 år

UDFORDRING: Små lejligheder med begrænset plads eller meget lydte lejligheder, gør det svært for den enkelte at finde ro til bare at være til. Ligeledes kræver det ofte højt engagement og energi at bo i fællesskaber med andre mennesker, som skal balanceres af sted og rum til at finde energien til det. Mangel på mulighed for at trække sig tilbage, kan derfor være en af bofællesskabets centrale udfordringer.

ERFARINGSOPSAMLING

Der er noget smukt i at leve sammen med andre mennesker, og når man er en introvert person, så er det sundt at have fællesskabet lige udenfor døren, som man så kan vælge til eller fra.

Anna, 60 år

CASE EKSEMPEL

Case: Hertha Levefællesskab - DK

I Hertha Levefællesskab for mennesker med og uden handicap er erfaringen, at personer med handicap bidrager til et roligt og mere overkommeligt tempo i en travl hverdag.

Jeg kan ikke alt og har brug for andre til at hjælpe

BEHOV: Mennesker er sociale og kulturelle væsener og er afhængige af at indgå i relationer, hvor der er mulighed for at hente hjælp, der hvor man selv mangler tid, ressourcer og kompetencer. Behovet for at have andres hjælp og støtte lige uden for døren er ofte en central motivation for at søge forskellige konstellationer for bofællesskaber.

GLAD INVOLVERING

Jeg gik på en skole, hvor mine pædagoger hjalp mig med ting, som jeg havde svært ved, fx at vaske tøj, men det var igennem spas og leg, hvilket var motiverende og gjorde, at jeg rent faktisk lærte noget.

Ervin, 34 år

UDFORDRING: Et opfattelse af en form for begrænsningshierarki, hvor man ser nogle begrænsninger som større end andre. Det kan for eksempel være at opfatte personer med funktionsvariationer, som de eneste, der oplever begrænsninger i hverdagen. Hvis vi ikke breder forståelsen af begrænsninger ud og ligestiller for eksempel tidsmæssige begrænsninger med økonomiske eller fysiske og mentale, vil vi ikke kunne fange nye målgrupper.

ERFARINGSOPSAMLING

Vi havde samme behov, som vi kunne løfte i fællesskab: Rigtig mange af os havde alle små børn, og vi kunne hjælpe hinanden. Det gjorde hverdagen lettere for alle.

Ellen, 55 år

Case: Generationen Wohnen Am Mühlgrund – Østrig

I udviklingen af multi-generationelle bofællesskaber viser eksempler, at værdien findes i, at mennesker på tværs af livsstadier, kan imødekomme og complimentere hinandens forskellige behov.

HJEMMET

Hjemmet skal være et fast og tryghedsskabende fundament for mig, mine stiftende behov og drømme om fremtiden

BEHOV

EMPIRISKE EKSEMPLER

1

At have indflydelse og træffe valg om rutiner hjemme, indretning af private rum og have grader af indflydelse på fællesrum

"Lederen på bofællesskab, hvor jeg boede før truede mig for at få mig til at komme hjem en aften... Det gjorde mig vred - Jeg kan godt tage stilling til ting selv!"

Isabel, glad-involvering

"Hvis vi skulle følge udviklingen, burde vi flytte over i senior, men det kommer ikke til at ske; vi har selv bygget det her hus og truffet alle valgene i processen, og vi er vokset op sammen med de mennesker her. Det ville være for svært."

Ellen, erfaringsopsamling

2

At hjemmet er en modsætning til arbejde, hvor nogle andre kompetencer er krævet og andre sociale relationer fylder.

"Når jeg er hjemme, så kan jeg godt lide at se socialrealistiske film og slappe af, så slet ikke lave noget, der involverer medier eller nyheder, som er det jeg arbejder med"

Sebastian, glad-involvering

"Jeg vil ikke havne som en projektledertype hjemme – det er det jeg laver på arbejde. Når jeg har fri, så vil jeg gerne prioritere at være tættere på naturen, bruge mine hænder, holde køkkenhave."

Elisabeth, erfaringsopsamling

3

At kunne se næste skridt i livet afspejlet i sit hjem; plads til en partner, det næste (eller første) barn, at børn flytter hjemmefra.

"Jeg kunne godt tænke mig at dele min hverdag med én – men her er ikke plads."

Sebastian, glad-involvering

"Der er altid mennesker; selvstændige, folk på barsel, studerende, og jeg kan godt blive sådan lidt, hvad laver alle de mennesker kl 11 om formiddagen."

Elisabeth, erfaringsopsamling

BEHOV 1

BEHOV 2

BEHOV 3

For mig er betydningen af hjem forbundet med, at jeg selv bestemmer og træffer mine egne valg

BEHOV: Selv at kunne bestemme eller i det mindste have medbestemmelse over sine fysiske rammer og rutiner, giver en følelse af hjem. Det kan komme til udtryk i lavpraktiske rutiner og handlinger som at indrette og udforme hjemmet eller i adfærd, som for eksempel hvem man ønsker at invitere ind i ens hjem, eller hvem der ikke er inviteret.

GLAD INVOLVERING

Lederen på bofællesskab, hvor jeg boede før truede mig for at få mig til at komme hjem en aften... Det gjorde mig vred - Jeg kan godt tage stilling til ting selv!

Isabel, 32 år

UDFORDRING: Graden indflydelse og selv- eller medbestemmelse udfordres af ejerskabsforhold og organisering af beslutningsprocesser i fællesskabet. Beboere i almene lejligheder oplever at have mindre selvbestemmelse end ejere, og demokratiske beslutningsprocesser kan trække i langdrag. Personer med funktionsnedsættelse oplever i udpræget grad mangel på selvbestemmelse og konceptet 'bofællesskab' er for dem nært beslægtet med manglende indflydelse.

ERFARINGSOPSAMLING

Hvis vi skulle følge udviklingen, burde vi flytte over i senior, men det kommer ikke til at ske; vi har selv bygget det her hus og truffet alle valgene i processen, og vi er vokset op sammen med de mennesker her. Det ville være for svært.

Ellen, 55 år

CASE EKSEMPEL

Case: Vindmøllebakken – Norge

Rundt om privatejede lejligheder er et stort fællesareal med forskellige aktiviteter opført omkring livsstilsprincippet: "it takes a village", hvilket opfordrer og inviterer den enkelte til at have indflydelse og medbestemmelse.

IS IT A 3IRD

Når jeg er hjemme, slapper jeg af og dyrker interesser, der adskiller sig fra mit arbejde

BEHOV: Mange personer har en travl hverdag, med arbejde, fritidsaktiviteter og praktiske gøremål. Det er derfor vigtigt, at man også har et sted, hvor man kan slappe af, nyde og finde tid, rum og plads til at være noget andet og mere end den person, som man er på min arbejdsplads eller i det offentlige rum.

UDFORDRING: Det kan være en udfordring, hvis der ikke er plads til at adskille arbejde og fritid i rum og tid. Det kan for eksempel være, når små boliger ikke tillader at forskellige aktiviteter ikke foregår i samme rum eller at det at være en del af et bofællesskab nogle gange opleves som et ekstra arbejde. Ligeledes har COVID-19 vist, hvilke udfordringer det kan skabe, når arbejde og hjem blandes sammen.

GLAD INVOLVERING

“

Når jeg er hjemme, så kan jeg godt lide at se socialrealistiske film og slappe af, så slet ikke lave noget, der involverer medier eller nyheder, som er det jeg arbejder med.

Sebastian, 29 år

ERFARINGSOPSAMLING

“

Jeg vil ikke havne som en projektledertype hjemme – det er det jeg laver på arbejde. Når jeg har fri, så vil jeg gerne prioritere at være tættere på naturen, bruge mine hænder, holde køkkenhave

Elisabeth, 31 år

CASE EKSEMPEL

Case: The Urban Village Project, IKEA

“The Urban Village Project” udforsker muligheden for at inkludere fællesrum, der faciliterer hobbyrelateret aktiviteter, fx at holde køkkenhave, tage i fitness eller lave keramik som en del af et bofællesskab, så det kan foregå uden for det private hjem.

Et attraktivt hjem skal være fleksibelt til nye arbejdsstrukturer og familiemønstre, så behov og drømme kan udfoldes

BEHOV: De fysiske rammer hjemme skal gerne afspejle ens nuværende behov i hverdagen, som ofte er påvirket af for eksempel arbejdsrutiner og familiemønstre. Men for at betragte stedet som et hjem på den længere bane, skal beboere også kunne se næste livsfases behov afspejlet i den fysiske udformning; for eksempel plads til en partner, det næste (eller første) barn, eller at børnene flytter hjemmefra.

GLAD INVOLVERING

“

Jeg kunne godt tænke mig at dele min hverdag med én – men her er ikke plads.

Sebastian, 29 år

ERFARINGSOPSAMLING

“

Der er altid mennesker; selvstændige, folk på barsel, studerende, og jeg kan godt blive sådan lidt, hvad laver alle de mennesker kl 11 om formiddagen.

Elisabeth, 31 år

IKEA Life at Home Report

CASE EKSEMPEL

Case: IKEA Life at Home Report 2020

Rapporten, udarbejdet af IKEA, undersøger og udforsker vores hjem, og hvordan hjemmet bliver reevalueret grundet tre kernebehov; tid, rum og natur. I nyere tid bruger vi langt mere tid i vores hjem og ønsker derfor, at det skal kunne rumme endnu flere aktiviteter.

FÆLLESSKABET

Fællesskabet opstår i spændingen mellem den fælles praksis og forestillinger om, hvilke værdier vi har til fælles

BEHOV

EMPIRISKE EKSEMPLER

1

At leve omkring mennesker man kan spejle værdier og livssituation i

"Jeg vil ikke bo i et ældreområde, fordi jeg er ikke 75 eller 80. Jeg vil gerne leve mit liv sammen med jævnaldrende, som jeg kan spejle mig i."

Sebastian, Glad-involvering

"Vi flyttede mange par ind i midt/slut 30'erne, og vi havde alle sammen børn i samme alder – faktisk nærmest alle sammen født i '95, børnene og familielivet var det vi havde til fælles i den periode."

Ellen, erfaringsopsamling

2

Have mulighed for korte møder og umiddelbare indtryk af personer omkring sig, før man kaster sig fuldt ud i fællesskabet

"Jeg gad godt vide bare lidt om mine naboer; har de fx en kat?"

Sebastian, Glad-involvering

"Mange af dem, der står på ventelisten, kommer f.eks. herud til vores årlige julemarked, så de allerede har lidt kendskab til vores fællesskab inden de flytter ind."

Elisabeth, erfaringsopsamling

3

At have fælles praksis omkring kerneaktiviteter i sin hverdag; mad, fester og sociale arrangementer samt vedligehold og praktisk arbejde i hverdagen.

"Her på GLAD i vores arbejdsgruppe har vi møder, hvor vi alle sammen deltager og alle bidrager, så jeg oplever at føle mig inkluderet."

Ervin, Glad-involvering

"Det fyldte ikke rigtig, at tre af familierne ikke deltog i fællesspisning. De var med til arbejdsdagene, fordi det betød, at vi sparrede den fælles udgift. Vi andre spiste jo bare sammen tre faste dage om ugen."

Anna, erfaringsopsamling

BEHOV 1

BEHOV 2

BEHOV 3

At dele værdier og/eller behov er grundlag for, at relationer initieres og udvikles

BEHOV: Det er en drivkræft i sociale relationer, at kunne spejle sig i andre mennesker. Det er både en måde at forstå sig selv, og sig selv i relation til omverdenen. Det handler både om at omgås folk i samme livssituation, som man kan dele drømme og bekymringer med, eller andre, der har samme værdier og syn på verdenen og det liv, man godt kunne tænke sig at leve.

UDFORDRING: Behovet for at dele værdier eller livssituationer kan skabe homogene fællesskaber, selvom mange egentlig ønsker mangfoldighed. Det kan ligeledes ekskludere nogle grupper fra at indgå i boligfællesskaber.

Ligeledes kan værdier og prioriteter ændre sig over tid, for eksempel kan et fællesskab, der tidligere var bygget på værdier omkring familien, ændre karakter, når børn flytter hjemmefra.

GLAD INVOLVERING

“

Jeg vil ikke bo i et ældreområde, fordi jeg er ikke 75 eller 80. Jeg vil gerne leve mit liv sammen med jævnaldrende, som jeg kan spejle mig i.

Sebastian, 29 år

ERFARINGSOPSAMLING

“

Vi flyttede mange par ind i midt/slut 30'erne, og vi havde alle sammen børn i samme alder – faktisk nærmest alle sammen født i '95, så børnene og familielivet var det vi havde til fælles i den periode.

Ellen, 55 år

CASE EKSEMPEL

Case: Munksøgård – DK

I det økologiske fællesskab ses tydelige fælles værdier omkring bæredygtighed, økologi i hverdagen og derudover mangfoldighed og muligheden for fællesskab, hvilket bliver manifesteret i konkrete initiativer såvel som idealer.

At skabe sig et indtryk af andre, gennem korte møder og personlige udtryk er første skridt mod fællesskabet

BEHOV: Hvem er de andre? Det er et af de første spørgsmål, der dukker op, når man står over for at indgå i nye relationer og fællesskaber. Et basalt kendskab til dem som omgiver en, er her første skridt til at danne sig et indtryk. Det kan være i de små øjeblikke i hverdagen, hvor man krydser veje på gangen eller ude foran ens bygning. Eller at man lægger mærke til fysiske indikationer på, hvem andre er; hvilken cykel har de? Hvilke blomster planter de?

GLAD INVOLVERING

Jeg gad godt vide bare lidt om mine naboer; har de fx en kat?

Sebastian, 29 år

UDFORDRING: De korte møder og umiddelbare indtryk, man kan danne sig af naboer, er centrale mellemzoner i deltagelsen af fællesskabet. Uden dem, går man ikke uopfordret ned og starter en samtale i fællesrummet og husholdninger ender med at lukke sig om sig selv. De korte møder er også vigtige i forhold til lokalsamfundet og rekruttering af mulige kommende beboere. Her kan kortere møder og indtryk også forhindre at boligfællesskaber lukker sig om sig selv.

ERFARINGSOPSAMLING

Mange af dem, der står på ventelisten, kommer f.eks. herud til vores årlige julemarked, så de allerede har lidt kendskab til vores fællesskab inden de flytter ind.

Elisabeth, 31år

CASE EKSEMPEL

Case: Share Kanazawa – Japan

Et inter-generationelt hus, med fællesarealer som også er åben for lokalsamfunde i kraft af offentlige faciliteter så som badehus, fælleshus og restaurant.

Fælles aktiviteter i hverdagen og ved særlige lejligheder styrker fællesskabet løbende

BEHOV: Det at dele hverdagen med andre mennesker giver enormt stor livskvalitet og en følelse af, at man hører til. Det er ligeledes disse hverdagsaktiviteter, der strukturerer og vedligeholder fællesskabet i praksis. Aktiviteterne kan strække sig fra fællesspisning til pasning af fælles grønne arealer. Man kan inddеле dem i de overordnede kategorier; Mad, arbejde og vedligehold samt fester og sociale begivenheder.

GLAD INVOLVERING

Her på GLAD i vores arbejdsgruppe har vi møder, hvor vi alle sammen deltager og alle bidrager, så jeg oplever at føle mig inkluderet.

Ervin, 34 år

UDFORDRING: Udfordringer for de fælles aktiviteter opstår i balancen mellem tvang og lyst. At være tvunget til at deltage kan medføre, at mennesker ikke nødvendigvis ser fordelene ved fællesskabet. I stedet kan tydelige fordele, samt mulighed for til og fravalg bidrage til at beboere selv har lyst til at deltage.

ERFARINGSOPSAMLING

Det fyldte ikke rigtig, at tre af familierne ikke deltog i fællesspisning. De var med til arbejdsdagene, fordi det betød, at vi sparrede den fælles udgift. Vi andre spiste jo bare sammen tre faste dage om ugen.

Anna, 60 år

CASE EKSEMPEL

Case: Hertha Levefællesskab værdiskabelsesrapport 2018

Aktiviteter i Hertha Levefællesskab er struktureret omkring frivillighed og inkluderer beskyttede værksteder, lørdagscafé, foredrag, morgensamling, skuespil og musikalske indslag m.m.

5.

Framework for tryktest af
behov og det videre
udviklingsarbejde

INDIVIDET - TRYKTEST

BEHOV

At blive betragtet, som et menneske der har værdi, ved at blive mødt med en forventning om at man kan bidrage

UDFORDRING

Rigide regler eller snævre rammer for deltagelse

TRENDANALYSE

- *Kommercielle fællesskaber*

HVORDAN KUNNE VI...

... Have forskellige niveauer for bidrag og forventninger?

---Tidligt i inddragelsesprocessen snakke om muligheder og ønsker til at bidrage til fællesskabet?

BEHOV

At have brug for et helle, hvor jeg ikke skal præstere og i stedet kan lade op

UDFORDRING

Mangel på steder at koble af, kan være den største barriere for at indgå i forskellige typer boligfællesskab

TRENDANALYSE

- *Forebyggende sundhed og stress som samfundsepidemi.*

HVORDAN KUNNE VI...

... skabe fællesrum, der ikke kun er programmeret til aktiviteter, hvor man skal bidrage (Som fx køkken og værksteder), men også til rekreative aktiviteter, hvor man kan være alene sammen?

BEHOV

At få hjælp i hverdagen, der hvor man selv er udfordret, hvad enten det er på tid eller kompetence

UDFORDRING

Et hierarki af begrænsninger, hvor nogle ses som større og sværere at imødekomme

TRENDANALYSE

... Kommercielle fællesskaber med interne valutasystemer

HVORDAN KUNNE VI...

... gøre ønsker til hjælp til en central del af beboerrekrutteringen for både personer med og uden funktionsvariationer, for at gøre dette til udgangspunkt for beboersammensætningen?

HJEMMET - TRYKTEST

BEHOV

At have indflydelse og træffe valg om rutiner hjemme, indretning af private rum og have grader af indflydelse på fællesrum

UDFORDRING

Ejerskabsforhold og organisering af beslutningsprocesser kan være en udfordring for muligheder for selv- eller medbestemmelse

TRENDANALYSE

XX

HVORDAN KUNNE VI...

...gøre plads til både selvbestemmelse og medbestemmelse gennem demokratiske principper?

BEHOV

At hjemmet er en modsætning til arbejde, hvor nogle andre kompetencer er krævet og andre sociale relationer fylder

UDFORDRING

Manglende adskillelse af arbejde og fritid/afslapning

TRENDANALYSE

XX

HVORDAN KUNNE VI...

...gøre hjemme anderledes end en arbejdsplads?

BEHOV

At kunne se næste skridt i livet afspejlet i sit hjem; plads til en ny kæreste, det næste (eller første) barn, at børn flytter hjemmefra

UDFORDRING

Manglende fleksibilitet, når livet ændrer sig og en kernebolig ses som ens for alle,

TRENDANALYSE

Behovssegmenter frem for livsfaser.

HVORDAN KUNNE VI...

... skabe et attraktivt hjem tilgængeligt for flere ved at give adgang til ressourcer frem for privat ejerskab over dem?

...møde nye behov i fremkomne ændringer i livsstil, fx hjemmearbejde og ændrede familiemønstre?

FÆLLESSKABET - TRYKTEST

VIDEREUDVIKLES I FASE 2

BEHOV

At leve omkring mennesker man kan spejle værdier og livssituation i

UDFORDRING

Værdifællesskaber kan også skabe homogene fællesskaber og prioriteter og værdier ændre sig over tid.

TRENDANALYSE

XX

HVORDAN KUNNE VI...

... Strukturerer fysiske og organisatoriske rammer omkring fælles værdier og praktiske behov?

BEHOV

Have mulighed for korte møder og umiddelbare indtryk af personer omkring sig, før man kaster sig fuldt ud i fællesskabet

UDFORDRING

Når det kræver for stor overvindelse at træde fuldt ind i fællesskabet.

TRENDANALYSE

XX

HVORDAN KUNNE VI...

... skabe mindre uforpligtende møder, med det store fællesskab?

BEHOV

At have fælles praksis omkring kerneaktiviteter i sin hverdag; mad, fester og sociale arrangementer samt vedligehold og praktisk arbejde i hverdagen.

UDFORDRING

Deltagelse i kerneaktiviteterne skal drives af lyst, evner og gensidige forpligtelser, ikke udelukkende tvang og straf.

TRENDANALYSE

xxx

HVORDAN KUNNE VI...

... arbejde med forskellige skala af deltagelse, nogle som er nødvendige og andre som er frivillige?

...sikker aktiviteter der gentages i hverdagen og som man kan deltage i, på forskellige vilkår?

6.

Appendiks

Team canvas udviklet i kick off workshop

KONKRETE MÅL

Hver aktør, har formuleret egne mål for egen rolle i projektet – fra det åbne til konkrete

- Spørgsmål og samtaler ændrer sig
- At udvikle opfattelser af fællesskaber
- Undersøge relationen mellem offentlig og private rum
- Nabo- og fællesskaber for forskellige målgrupper defineret
- Tilegnet viden om brugeres (Glad-gruppen og andre brugere) interessefelter
- Indsigter som kan informere design principper og beslutninger
- Ideer til inklusion
- Konkrete faktorer til brug for definitioner af inklusion/fællesskab
- Definition af service ydelser
- Model for ny målgruppe/Boligtype
- Model for nyt driftssamarbejde
- Stedet skal bygges
- Fællesskab er etableret
- Skalering kunne bruge det i flere projekter

ROLLER OG KOMPETENCER

IFF Repræsenterer fremtiden stemme, Socio-økonomisk, tænketank, Udfordre og skubbe til paradigmer, "De lange briller" - tidshorisont udover den nære fremtid

KAB Fællesskabs-processer, bagland, Lokalplansarbejde, Erfaringer med udvikling af boligprojekter

AG Gruppen Bygherre, Investor-interesser, politiske kontakt

Dorte Mandrup Design, Byggetjek,

Bæredygtighed, Synligt brand, Bolig historie
GLAD Foundation Viden om målgruppen, driftserfaring, boligsocialt

IIAB Stikke et spadestik dybere – seriøst men ikke bogstaveligt, Konkrete designprincipper, Stille spørgsmål ved de antagelser vi baserer bestillinger

Søren Jensen Konstruktioner og design

Steen Bidstrup Ordensprincipper, Viden om drift og natur

FORMÅL

Ved at forholde sig nysgerrige og eksperimenterende, at skabe kvalificerede indsigter i fremtidens fællesskaber, som kan agere kreative benspænd for nye løsninger

VÆRDIER

- Udforskende og open mind, Nysgerrighed å opmærksom på barrierer men også på at åbne op
- Naturen i centrum for fællesskaber
- Kommerciel indgang/tilgang
- Inklusion,
- Fællesskaber,
- Socialt ansvar
- Ydmyghed, blive klogere (vi ved ikke alt nu)
- Nysgerrighed på hvad vi som forskellige aktører bringer til bordet
- Integritet
- Social bæredygtighed og holdbarhed over tid
- Ærlighed, dele, bekymringer og udfordringer
- Integration igennem hele processen
- Etik,
- Mangfoldighed,
- Bæredygtighed, gøre inklusionsdagsordenen jf. verdensmål
- Begejstring

KOMMUNIKATION, BESLUTNINGER, REGLER

- ✓ Vi arbejder i iterationer og bliver løbende klogere på kernespørgsmålet
- ✓ Vi kommunikerer i korte status kald, hvor link til optagelse kan deles via mail derefter.
- ✓ Involvering efter behov, så vi optimere tidsforbrug
- ✓ Projektledere på de enkelte faser tager beslutninger og har ansvaret for at forhøre andre i teamet ved behov.
- ✓ Fællesmøder ved prioriteringer og beslutninger
- ✓ Fokus på ressource-effektivitet
- ✓ Gruppefaglige møder
- ✓ Integreret design
- ✓ Beslutninger lægges i rette kompetencer

Omfang og kilder af IS IT A BIRDS behovsafdækning

Research aktiviteter og omfang:

GLAD involvering:

1,5 dags besøg og observation hos GLAD inklusiv in-situ interviews med personer på stedet både med og uden funktionsnedsættelse.

8-10 in-situ interviews

2 opfølgende dybdeinterviews af 1-2 times varighed.

GLAD involvering:

3 halve dage brugt til interview og observation på Munksøgård

3x1,5-2 timers dybdeinterviews i hjemmet inklusiv rundvisning.

Cases

Able Community, USA: <https://reasonstobecheerful.world/cooperative-housing-is-redefining-home-for-people-with-disabilities/>

Share Kanazawa, Japan:

<https://www.ageknowble.com/2019/10/04/intergenerational-living-at-share-kanazawa-japan-2/>

Hertha Levefællesskab, DK:

<https://okosamfund.dk/wp-content/uploads/2020/09/Hertha-BundlinieRapport-2018.pdf>

LILAC, UK: <https://www.lilac.coop/concept/>

Vindmøllebakken, Norway: <https://helenhard.no/work/vindmøllebakken/>

Artikler og rapporter

The Urban Village Project, IKEA

https://www.urbanvillageproject.com/?utm_medium=website&utm_source=archdaily.com

<https://www.archdaily.com/918417/ikea-explores-future-urban-living-for-the-many>

Udlændinge-, integration- og boligministeriet, Deleby 2016

<http://urgent.agency/pdf/deleby.pdf>

Foundation for International community:

<https://www.ic.org/cohousings-diversity-problem/>

One shared house 2030, SPACE 10: <https://www.designboom.com/design/space10-one-shared-house-2030-ikea-co-living-11-14-2017/>

co-housing project in the nordic pavilion at the venice architecture biennale 2021:

<https://www.designboom.com/architecture/helen-hard-co-housing-nordic-pavilion-venice-architecture-biennale-interview-05-19-2021/>

The effects of cohousing model on people's health and wellbeing: a scoping review:

<https://publichealthreviews.biomedcentral.com/articles/10.1186/s40985-020-00138-1>

Codividual Architecture within Decentralised Autonomous Systems: <https://journal.b-pro.org/article/codividual-architecture-within-decentralised-autonomous-systems/>

Fra det centrale Handicapråd:

<https://dch.dk/sites/dch.dk/files/media/document/Form%20fremtiden%20-%20sammenskriv%20webudgave.pdf>

Link til projektmateriale:

MIRO delt board:

https://miro.com/app/board/o9J_l0XaLyY=?invite_link_id=755609138543

Link til fælles sharepoint mappe:

<https://implementcg.sharepoint.com/sites/2021-0759>

Old ways won't open new doors.